

Potrebna je odprtost do potreb manjših narodov

V našem listu smo že večkrat opozorili na pomembno vlogo, ki jo opravlja Gorica pri medsebojnem spoznavanju in povezovanju različnih narodov, ki se srečujejo na tem prostoru. Pri tem ima gotovo veliko zaslug goriški Inštitut za cerkveno in družbeno zgodovino, ki je v zadnjem obdobju otel pozabe marsikakšno tipično osebnost tamkajšnje preteklosti, odprt pa je tudi do slovenske kulture in preteklosti.

Iz okolja tega inštituta je prišla pobuda, da bi s posebnim strokovnim zborovanjem osvetlili življenje in delo Karla Mihaela Attemsa, prvega goriškega nadškofa, kar istočasno daje priložnost, da bi tudi širše spoznali čas druge polovice 18. stoletja, ko je deloval omenjeni nadškof. Za naše kraje je to prelomen čas, saj je bil leta 1752 ukinjen starodavni oglejski patriarhat, iz tega ozemlja pa sta nastali goriška in videmska nadškofija. Hkrati je to obdobje vladavine cesarice Marije Terezijske, ki je v državno-upravno, kulturno-verško in gospodarsko življenje prinesla marsikatero novost. Uvod v simpozij o nadškofu Karlu Mihaelu Attemsu je bila okrogla miza v petek, 8. aprila letos, v palači Attems v Gorici, na kateri so sodelovali dr. Bogo Grafenauer in dr. France Dolinar iz Ljubljane, prof. Gabriele De Rosa z rimske univerze, prof. Grete Klingenstein iz Gradca, prof. Luigi Tavano iz Gorice in prof. Fulvio Salimbeni iz Trsta. Dokaz zanimivosti te goriške problematike je bila že dobra udeležba občinstva, ki je povsem napolnilo dvorano v prvem nadstropju Pokrajinskega muzeja, pa tudi iz krajših posgov sodelujočih smo spoznali, da bo jesenski simpozij prinesel na dan marsikakšno zanimivost iz naše preteklosti, ki tudi s stališča cerkvene zgodovine zasluži poglobljeno znanstveno obravnavo. Upati je, da bodo strokovnjaki, ki so izbrani za jesenski posvet, dobro opravili svojo nalogo in bodo naš kulturni prostor obogatili z novimi spoznanji.

Ko ocenjujemo tourstne znanstvene in kulturne pobude, vedno znova spoznavamo, kakšno bogastvo se skriva v cerkvenih in državnih arhivih v Trstu, Gorici, Vidmu, Čedadu, Ljubljani in drugod, ki pomeni neizčrpen vir podatkov tudi za slovensko preteklost, hkrati pa nam pojasnjuje, kakšni so bili mednarodni odnosi med Italijani oz. Furlani in Slovenci ter Nemci v bližnji in daljni preteklosti. Zapisniki cerkvenih vizitacij nam dajejo predvsem podobo verskega in moralnega stanja v posameznih župnijah, pomenijo pa tudi dra-

dalje na 2. strani ■

De Mita sestavil novo vlado

Italija ima novo vlado. Vodi jo tajnik Krščanske demokracije Ciriaco De Mita, poleg demokristjanov pa jo sestavljajo še predstavniki socialistične, socialdemokratske, republikanske in liberalne stranke. Gre torej za obnovitev zavezništva med petimi strankami, ki so sestavljale zadnje vladne večine, zaradi česar ni pričakovati korenitejših preokretov v vodenju države.

Kljub temu pa se z novo vlado nekaj novega in pomembnega vendarle napoveduje. Najprej velja zabeležiti, da je De Mita vlado sestavljal cel mesec (predsednik republike mu je poveril mandat 16. marca), se pravi nenavadno dolgo. Največ časa in energij pa mu je vzelo oblikovanje vladnega programa, ki je nenavadno dolg, saj napolnjuje kar 187 tipkanih strani. Vsa ta pozornost programu seveda ni bila slučajna. Pa ne samo zato, ker je De Mitova vlada odraz neke programske večine, se pravi večine, ki vsaj formalno ni nastala toliko iz vneprejšnje volje po sodelova-

nju kolikor ravno iz pristanka strank na nek vladni program. Mimo tega je bil tokrat program deležen posebne pozornosti predvsem zato, ker bi se nova vlada morala lotiti nekaterih ustavnih in institucionalnih reform, od sprememb dvodomnega parlamentarnega sistema do nove ureditve referendumov, pa tudi drugih pomembnih in nadvse delikatnih vprašanj, kot so izoblikovanje nove energetske strategije, ureditev pravic do stavke, sanacija državnega primanjkljaja itd.

Tudi naša narodna skupnost si od nove vlade pričakuje pomembnih novosti. Kot sta De Mito spomnili z brzojavkama najprej Slovenska skupnost in nato celotna Enotna delegacija Slovencev iz Italije, je štirideset let po odobritvi republiške ustave še vedno odprto vprašanje zakonitve naših narodnostnih pravic. Videli bomo, koliko bo nova vlada to upoštevala, ko se bo s svojim programom predstavila pred parlamentom.

Pestro politično vrenje v Jugoslaviji

Sosednja Jugoslavija se še vedno otepa s hudo gospodarsko, politično in moralno krizo, ki se še pogloblja zaradi neenotnih pogledov posamičnih republik glede bližnjih ustavnih sprememb. Predvsem v Sloveniji trdijo, da so te spremembe zasnovane preveč centralistično, saj utegnejo zmanjšati suverenost posameznih federalnih enot in se v bistvu oddaljujejo od duha avnojske Jugoslavije. Zlasti nerazvite republike pa si od centralizacije obetajo rešitev hudih gospodarskih problemov v teh državnih predelih, kjer so ogromne naložbe v industrijo šle v nič zaradi nesposobnosti organiziranja sodobne učinkovite proizvodnje in ekonomske zgrešenih izbir.

Napovedane ustavne spremembe pa ne dajejo garancije, da se bo ta negativna praksa prekinila, zato so v Sloveniji vse bolj kritični glede dosedanjega načina podeljevanja finančne pomoči nerazvitim, ki poteka brez učinkovite kontrole. V tej republiki tudi trdijo, da mora financiranje jugoslovanske vojske potekati v realnih okvirih, saj bi to bil eden pomembnejših korakov k ozdravitvi jugoslovanskega gospodarstva. Vse močnejše so tudi zahteve po demokratizaciji političnega življenja, o čemer se lahko prepričamo že iz časopisov, saj so si časnikarji zlasti v Sloveniji, pa tudi ponekod drugod v Jugoslaviji, izborili pomembno samostojnost.

V slovenskih političnih krogih so kritični zlasti do tistih ustavnih amandmajev, ki predvidevajo večje pristojnosti federacije na področju sodstva, davčne politike, velikih tehnoloških in prometnih sistemov ter šolstva in izobraževanja. Predvsem iz vrst Društva slovenskih pisateljev pa prihajajo pripombe, da je jugoslovanska ustava nasploh predolga, da se preveč ukvarja z utrjevanjem obstoječega družbenopolitičnega sistema, manj pa z osebnimi in političnimi svoboščinami državljanov. Trenutno prihajajo v Jugoslaviji na dan zelo različna mnenja in pričakovanja v zvezi z ustavnimi spremembami, ki se bodo gotovo izrazila tudi na bližnjih konferencah (nekakšen mali kongres) Zveze komunistov Slovenije in Zveze komunistov Jugoslavije.

—o—

Danes, 14. t.m., bodo v Ženevi podpisali sporazum med Afganistanom in Pakistanom, ki v bistvu zastopa protirežimske afganistanske borbe. Gre za pomemben diplomatski uspeh, ki bo bistveno pripomogel k ureditvi odnosov med velesilama in pomiritvi v svetu. Sovjetska zveza bo torej lahko izpolnila obljubo o umiku svojih čet iz Afganistana.

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 17. aprila, ob: 8.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.20 Koledarček; 8.30 Kmetijski tednik; 9.00 Sv. maša iz župnijske cerkve v Rojanu; 9.45 Pregled slovenskega tiska v Italiji; 10.15 Mladinski oder: »Ukradeni mesec«, napisal Ludvik Aškenazy, dramaturg Desanka Kraševac; 11.00 »In mirno tavalja bi moja Pepka«. Afro-župnijski put-pur brez konca ne glave Andra Merkuja v 13 oddajah; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Narodnostni trenutek Slovencev v Italiji; 13.00 Opoldanski radijski tednik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Nediški zvon; 16.30 Šport in glasba; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ PONEDELJEK, 18. aprila, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Iz Cetrtekovih srečanj: »Krvavo polje, brezmejno gorje!«. Prva svetovna vojna in begunci s soške fronte (ponovitev); 9.00-10.00 Za vsakogar nekaj; 10.00 Poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Pregled mladinske književnosti; 12.00 Moskva, zapisi in vtisi petmesečnega bivanja v Rusiji; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Gospodarski tednik; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Glasbene pravljice. Piše Janez Bitenc; 15.00 Roman v nadaljevanjih: Lev Nikolajevič Tolstoj: »Vojna in mir«; 15.30 Mladi pred mikrofonom; 16.15 Kanadski mozaik; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba: pianistka Dubravka Tomšič v goriškem Avditoriju; 18.00 Kmetijski tednik; 18.30 Glasba: Top lestvica; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ TOREK, 19. aprila, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Nediški zvon; 9.00 Telovadba za vsak dan; 9.20 Napotki za sodobno ženo; 9.40 Misel dneva; 10.00 Poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Ponarejanje živil; 12.15 Analiza enogastronske ponudbe naše dežele; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Govorimo o glasbi; 15.00 Roman v nadaljevanjih: Lev Nikolajevič Tolstoj: »Vojna in mir«; 15.15 Torkov zbornik; 16.00 Dobra jed se sama ponuja; 16.30 Analiza enogastronske ponudbe naše dežele; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba: Primorska poje; 18.00 Gerhard Rentzsch: »Čebeličen krog«. Izvirna radijska igra. 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ SREDA, 20. aprila, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 »Rožice ta Caninaue«; 10.00 Poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Zdravnik in pacient; 12.00 Skozi njen glas v umetnost; 12.40 Dermatolog svetuje; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Primorska poje; 13.40 Glasbene skice; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Od Milj do Devina; 15.00 Roman v nadaljevanjih: Lev Nikolajevič Tolstoj: »Vojna in mir«; 16.00 Skozi njen glas v umetnost; 16.30 Ena beseda kot veter pomladni.

■ ČETRTEK, 21. aprila, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Od Milj do Devina; 10.00 Poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Potujmo! Kam, kdaj in kako; 12.15 Ameriški portreti in srečanja; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Na goriškem valu; 15.00 Roman v nadaljevanjih: Lev Nikolajevič Tolstoj: »Vojna in mir«; 15.15 Cetrtekov zbornik: Svet, v katerem živimo; 15.45 Glasbeni telefon. Vodi Boris Devetak; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba: Primorska poje.

■ PETEK, 22. aprila, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Na goriškem valu; 10.00 Poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Izkuštv film (I.); 12.00 Izkuštv film (II.); 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Primorska poje; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Otroški kotichek: Pisani svet; 15.00 Roman v nadaljevanjih: Lev Nikolajevič Tolstoj: »Vojna in mir«; 15.30 »Krivi preroki«; 16.00 Glasbene aagonale; 17.00 Poročila in kulturna kronika.

■ SOBOTA, 23. aprila, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Kulturni dogodki (ponovitev); 10.00 Poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.40 V prostem času; 12.00 Devin '87; 13.00 Opoldanski radijski zbornik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 »Bom naredu stazice« — oddaja iz Kanalske doline; 15.00 Človek človeku;

Ob letošnjih Kidričevih nagradah

V ponedeljek, 11. aprila, so v veliki dvorani slovenske skupščine podelili letošnje Kidričeve nagrade, ki so namenjene znanstvenim raziskovalcem. Podelili so tudi nagrade iz sklada Borisa Kidriča, nagrado za vrhunski dosežek na področju izumov in izboljšav in izume ter izboljšave nasploh.

Ob letošnjem podeljevanju nagrad gre poudariti dejstvo, da je upravni odbor sklada Borisa Kidriča sprejel sklep, da bodo od letos dalje podeljevali nagrade za znanstvene dosežke tudi Slovincem, ki »delajo v slovenskem prostoru zunaj državnih meja«. Odslej pa bodo uvedli tudi novo vrsto nagrad za najuspešnejše mlade raziskovalce. Te nagrade naj bi podeljevali v obliki štipendij za raziskovalno delo v tujini.

Letošnje Kidričeve nagrade so prejeli matematik, docent dr. Franc Forstnerič za vrhunska dela na področju kompleksne analize; profesor dr. Boštjan Žekš in docent dr. Adrijan Levstik za izjemne dosežke pri raziskovanju tekočih kristalov; profesor dr. Janez Levec za vrhunski znanstveni dosežek s področja transportnih pojavov v poroznih medijih; za življenjsko delo na pod-

ročju kirurgije srca in ožilja je bil nagrajen zdravnik, prof. dr. Miro Košak; posmrtno nagrado za delo »Inscriptiones latinae« je prejel dr. Jaroslav Šašel; akademik dr. Stojan Cigoj je prejel nagrado za delo »Veliki komentar zakona o obligacijskih razmerjih«. Nagrado za vrhunski dosežek na področju izumov in izboljšav je dobil dr. Igor Levstek za uvajanje merskih metod jedrske magnetne resonance pri selekciji oljaric in na številna druga področja ter za vzpostavljanje inovacij na Inštitutu Jožef Stefan, ki je dal v zadnjih 15 letih več kot 250 izumov in izboljšav.

Iz sklada Borisa Kidriča so podelili skupno še 16 nagrad za raziskovalne dosežke na področju naravoslovno-matematičnih ved, za tehnične vede, za družbene in humanistične vede in še za biotehniške in medicinske vede. Med dobitniki za raziskave na področju humanističnih ved je tudi tržaški zgodovinar, profesor Jože Pirjevec, avtor dela »Tito, Stalin in Zahod«.

Podelili pa so tudi 20 nagrad za izume in tehnične izboljšave.

Ob koncu tega zapisa ob podelitvi Kidričevih nagrad pa velja omeniti še misel, ki jo je v svojem nagovoru ob podeljevanju nagrad povedal predsednik predsedstva SR Slovenije France Popit. Ob podrobnih analizi družbenega položaja na Slovenskem je še dejal: »Pogoj za intelektualno ustvarjalno življenje, za množično inovativno dejavnost in kar še takega terja sodobni čas, je demokratična in kulturna družbena klima«.

—o—

SOVJETSKI VESOLJSKI ŠČIT

Britanski tednik »The Observer« je objavil vest, da tudi Sovjetska zveza ima svoj sistem vesoljske vojne in da sovjetski znanstveniki pripravljajo nekakšen podzemski elektronski ščit v odgovor na vesoljski ščit, za katerega se zavzema predsednik Reagan. To trdi eden izmed najbolj znanih britanskih strokovnjakov

POTREBNA JE ODPRTOST

DO POTREB MANJŠIH NARODOV

■ nadaljevanje s 1. strani

gocen vir za umetnostno zgodovino. Na goriški okrogli mizi je bilo poudarjeno, da je nadškof Karel Mihael Attens izredno skrbno vodil zapisnike o pastoralnih vizitacijah, dobro pa je poznal tudi različne jezike zaupanih mu ovčev, v katerih je tudi pridigal (italijansko, furlansko, slovensko in nemško).

Odprtost tedanjih cerkvenih oblasti do različnih narodov, jezikov in kultur pa more biti nauk tudi za današnji čas, v katerem večji narodi vse prevečkrat nimajo razumevanja za naravne pravice in kulturne potrebe manjših narodov.

Nevarni tovor ladje Brigitta Montanari

Prejšnji teden je bila v Šibeniku tiskovna konferenca, med katero so strokovnjaki obrazložili akcijo za odpravo nevarnosti, ki jo predstavlja tovor potopljenih ladje Brigitta Montanari. Po napovedih naj bi se reševalna akcija začela v kratkem. Strokovnjaki potrebujejo, ko bo vse nared, le še ugodno vreme, ki mora biti sončno in vetrovno.

Ladja se je potopila 16. novembra 1984 v bližini otoka Murter, točneje med otočkom Tetovišnjak in Mrtovnjak pred Vodici. Na krovu je imela 1.324 ton vinilklorida, ki bi povzročil lahko pravo ekološko katastrofo.

Priprave za dvig ladje so trajale tri leta in pol in v tem času sta umrla tudi dva potapljača. Rešitev problema pa je postala nujna pred približno enim letom, ko so tudi ribiči tega področja opazili na morski gladini mehurčke, kar je jasno govorilo o uhajanju vinilklorida. Strokovnjaki, med

katerimi sta tudi dva zastopnika agencije Združenih narodov UNEP za zaščito okolja, so zdaj sklenili, da bodo ladjo premaknili z mesta, na katerem leži. Dvignili jo bodo iz globine 80 metrov na 20-30 metrov in jo, vedno v tej globini pripeljali v zalivček Remetič na otoku Kaprije. Tu, daleč od naselij in plovnihi poti, se bodo odločili ali za nadzorovani zažig tovara ali za nadzorovano spuščanje v ozračje. Vinilklorid se v sončnem vremenu razbline v zraku v 24 urah. Obstaja še možnost, da bi tovor preložili na drug tanker.

Dela so zaupana tehnikom in potapljačem splitskega podjetja Brodospas. Pripomniti gre še, da je zdaj po mnenju izvedencev na ladji le še kakih tisoč ton vinilklorida. Dobrih 300 ton je torej ušlo in kljub temu, po ugotovitvah zagrebškega inštituta Boškovič, trenutno ni zaskrbljujočih posledic. Strokovnjaki pa jih ne izključujejo v prihodnjih mesecih.

Prof. Samo Pahor predlaga enotno slovensko listo

Prof. Samo Pahor je 3. t.m. pisal strankam in organizacijam, ki so zastopane v Enotni delegaciji Slovencev iz Italije, naslednje pismo:

Svetu slovenskih organizacij
Kulturnim društvom Slovencev videmske pokrajine
Komunistični partiji Italije
Slovenski kulturno gospodarski zvezi
Italijanski socialistični stranki
Slovenski skupnosti

Odkar sem prišel iz zapora, se množijo in naraščajo govorice o moji udeležbi pri upravnih volitvah junija letos.

Že 1. marca sem potrdil deželniemu tajniku ene od strank, za katere množično glasujemo Slovenci, da ostajam pri svojem starem stališču (izrečenem že pred leti ob ponudbi kandidature na upravnih volitvah): strankarsko se ne mislim angažirati, ostajam pa na razpolago vsem s svojim strokovnim znanjem.

Še 31. marca zvečer, ko sem dobil uradno ponudbo kandidature ene od strank, za katere množično glasujemo Slovenci (ne tiste, za katero že leta glasujem), za tržaški občinski ali pokrajinski svet, sem bil še vedno istega mnenja.

Potem pa so mi prišli v roke Primorske novice in Delo z dne 25. marca 1988 in Primorski dnevnik z dne 1. aprila 1988. Članki Vse nevarnosti zlorab manjšinskega upravljanja, Trnje iz našega robidovja in Pripombe k oddaji »Drugi Trst« so me globoko presunili.

Začel sem razmišljati, kako bi lahko v največji meri in najbolje prispeval k volilni uveljavitvi Slovencev na bližnjih volitvah, ne da bi istočasno prispeval k običajnim razprtijam med strankami, za katere množično glasujemo Slovenci.

Izoblikovala se mi je zamisel, ki bi morala biti všeč vsem, ki jim je pri srcu enotno nastopanje vseh Slovencev v Italiji. Zamisel je ta:

1. Za volitve v deželni in tržaški občinski svet naj se formira enotna lista s kandidati strank, ki so zastopane v enotni delegaciji, in (samo za deželni svet) s kandidati Slovencev v videmski pokrajini.

2. Po izvolitvi se vsakdo od izvoljenih pridruži stranki, kateri pripada ali mu je drugače bližja.

3. Na obeh listah kandidiram tudi jaz. Izvolitev v deželni svet naj bi omogočila tudi intenzivnejše delovanje v občinskem svetu.

4. Če sem izvoljen, po enem letu odstopim kot tržaški občinski svetovalec in prepustim mesto prvemu neizvoljenemu. Enako odstopim, če sem izvoljen, kot deželni svetovalec in prepustim mesto prvemu neizvoljenemu Slovencu iz videmske pokrajine.

5. Med kandidati naj bo vsaj ena tretjina žensk.

Trst, 3. aprila 1988.

Samo Pahor

Pismo prof. Sama Pahorja strankam in organizacijam, ki so zastopane v Enotni delegaciji Slovencev iz Italije, je po naši oceni iz več razlogov pomembno in pomenljivo. Najprej velja poudariti, da je odraz krize, v katero je zabredla dosedanja politika Slovencev v Italiji. Na dlani je, da nosilna politična prizadevanja naše narodne skupnosti niso bila kdove kako učinkovita, saj niso uspela doseči osnovne zahteve po globalni zakonski ureditvi našega vprašanja.

Zanimivo pa je tudi, kar prof. Samo Pahor predlaga za izhod iz te krize, to je enotno in samostojno slovensko listo, s katero naj bi se na skorajšnjih občinskih, pokrajinskih in deželnih volitvah predstavila Enotna delegacija cziroma vsi tisti, »katerim je pri srcu enotno nastopanje vseh Slovencev v Italiji«.

Naj nam bo dovoljeno pripomniti, da ta predlog potrjuje dve temeljni stališči, ki smo jih na straneh našega lista vedno zagovarjali: prvič, da je resnično politično enotnost med Slovenci v Italiji mogoče graditi ne pod okriljem vsedržavnih in ideološko ostro opredeljenih političnih strank,

marveč zunaj takšnih strank; drugič, da bomo Slovenci politično najučinkovitejši, če bomo samostojno politično nastopali.

V resnici gre za ugotovitvi, ki bi zaslužili največjo pozornost Enotne delegacije, še prej in predvsem pa samih Slovencev v Italiji, ko bodo čez dobra dva meseca poklicani na volišča.

—o—

EKSPLOZIJA SMODNIŠNICE V PAKISTANU

Obračun strašne eksplozije smodnišnice v bližini pakistanskega glavnega mesta Islamabad je zadobil dramatično podobo. Iz zdravniških virov je prišla vest, da je eksplozija terjala nad 300 smrtnih žrtev. Ranjencev pa naj bi bilo nad tisoč. Posebne skupine reševalcev še vedno iščejo med ruševinami, vojaški strokovnjaki pa iščejo še neeksplodirane granate. Pakistanski vojski so priskočili na pomoč tudi ameriški izvedenci.

Pakistanski predsednik Zia Ul Haq je oklical tridnevno splošno žalovanje. Med posebno tiskovno konferenco, ki jo je imel v ponedeljek, 11. t.m., pa je navedel, da je eksplozija terjala 93 mrtvih in tisoč 100 ranjenih. Glede vzrokov, ki so povzročile to tragedijo, pa se predsednik ni izrazil. Omaloževal je možnost, da bi šlo za atentat, dodal pa je, da je bila imenovana posebna komisija, ki naj bi določila vzroke nesreče.

PROSTOR MLADIH

Mladinska sekcija Slovenske skupnosti na MENSU

Na veliki petek se je v Brixnu na Južnem Tirolskem zaključil informativno-politični simpozij Mladine evropskih narodnostnih manjšin (MENS), t.j. organizacije, ki združuje približno dvajset mladinskih organizacij zahodnoevropskih manjšinskih narodnih skupin. Seminar je tokrat organizirala južnotirolska »Junge Generation in der SVP«, udeležilo pa se ga je kakih sto mladih, med katerimi so bili prisotni tudi zastopniki Mladinske sekcije Slovenske skupnosti Marjan Breclj, Peter Rustja, Mitja Terčon in Ivan Žerjal.

Tema letošnjega srečanja je bila »Ali so manjšine manjvredne?«. Zanimiva predavanja vidnih predstavnikov južnotirolske skupnosti, kot so deželni glavar in karizmatični voditelj Južnotirolske ljudske stranke Silvius Magnago, senator Roland Riz ter senator Mitterdorfer, so jasno ter nazorno predstavila politični boj ter sedanjostvarnost nemškega in ladinskega prebivalstva. Prepričljive teze in odgovor na temo seminarja pa je predstavil innsbruški profesor politologije Pelinka. Manjšine niso manjvredne, pač pa jih lahko zunanji faktorji oz. pasivno sprejemanje teh v notranjosti neke skupnosti lahko postavijo v manjvrednostni položaj. Pasivno sprejemanje manjšine privede do genocida skupnosti, zato je enotno nastopanje neke skupnosti edino zavestno in učinkovito orožje proti vsem asimilacijskim vplivom, ki, čestokrat podtalno in s »prepričljivimi argumenti«, prizadenejo obstoj in razvoj nekega naroda.

Nadvse zanimivo in koristno je bilo delo po skupinah. Te so primerjale različne vidike življenja manjšin, in sicer manjšino v odnosu s kulturo, ekonomijo, šolstvom, Cerkvijo in nacionalizmom; pogovori v skupinah so pripomogli, da je vsak izmed udeležencev lahko neposredno spoznal razlike in sličnosti vsakdana ostalih članov skupine. Prijetno vzdušje, ki je nastalo med skupinskim delom, se je seveda nadaljevalo, krepilo ter širilo tudi v prostih trenutkih dneva ali pa pri družabnih večerih.

Med zanimivejšimi večernimi prireditvami velja omeniti obisk kabaretne predstave skupine »Dekadenz«, ki že dobrih sedem let zabava južnotirolske gledalce z res vrhunsko politično satiro, seveda le v nemškem jeziku.

Ladinsko skupnost so udeleženci seminarja podrobneje spoznali med izletom v Dolino Gardena, kjer so si lahko ogledali kulturni center te aktivne narodne skupnosti v Italiji.

Poleg resolucij Korzičanov, Bretoncev, Gradiščanskih Hrvatov in Kurdiv je zbor vseh udeležencev seminarja izglasoval tudi dva podpredsednika organizacije MENS. Izvoljena sta bila Frizijec Ernst Martin Dohl in predstavnik Mladinske sekcije Slovenske skupnosti Peter Rustja.

Naslednji velikonočni seminar bodo priredili severni Frizijci; čez dve leti, t.j. leta 1990, pa bodo evropskim gostom predstavili našo situacijo mladinci Slovenske skupnosti.

PREDSTAVNIKI SLOVENSKE NARODNE SKUPNOSTI PRI NATTI

Glavni tajnik KPI Alessandro Natta se je med svojim dvodnevni obiskom v Trstu hotel seznaniti z novostmi glede vprašanja slovenske narodne skupnosti. Zato je v ponedeljek, 11. t.m., sprejel slovenske politične predstavnike. Le-ti so ga opozorili predvsem na še vedno nerešeno vprašanje globalne zakonske zaščite naše narodne skupnosti in ga seznanili z brzojavko, ki so jo s tem v zvezi poslali mandatarju za sestavo nove vlade Ciriaco De Miti.

Natta je v svojem odgovoru poudaril, da je Italija dolžna uzakoniti pravice slovenske narodne skupnosti na osnovi ustave in da je pravi škandal, da do tega doslej še ni prišlo. Glavni tajnik komunistične partije Italije je nadalje zagotovil, da bodo komunisti to vprašanje vsekakor načeli med razpravo ob predstavitvi nove vlade v parlamentu.

PREUREDILI BODO RIBIŠKO NASELJE

Okrajni sosvet za Ribiško naselje, Štivan in Medjo vas je po srečanju s predsednikom tržaške pokrajine Locchijem in odbornico za urbanistiko devinsko-nabrežinske občine Contentovo ter strokovnjaki, ki jih je bila imenovala tržaška pokrajina, sklenil, da bo priredil dve javni srečanja o urbanistični preureditvi Ribiškega naselja. Po novih načrtih, za katere je tržaška pokrajina že odobrila strošek v znesku 170 milijonov lir, naj bi prišlo do temeljne preureditve Ribiškega naselja tako glede bivanjskih kot gospodarskih prostorov. Posebno pozornost naj bi načrtovalci posvetili ribogojništvu in ribiški dejavnosti nasploh ter preureditvi turističnega pristanišča.

UMRL JE ŽUPNIK GULIČ

V portoroškem župnišču, kjer je kot upokojenec preživel zadnja leta, je v soboto, 9. aprila, umrl starosta primorskih duhovnikov, biseromašnik Alojz Gulič.

Gospod Gulič je pred dvema tednoma dopolnil 85. leto starosti. Rojen je bil v Tomaju, v duhovnika pa je bil posvečen leta 1927 v Trstu. Služboval je najprej v hrvaški Istri, pozneje je bil župnik v Vremah, nato v Podgorju na Krasu.

Pogreb biseromašnika Alojza Guliča je bil v ponedeljek, 11. t.m., v novi cerkvi v Portorožu. Pokopali pa so ga v domačem krogu na piranskem pokopališču.

Spominska proslava na Opčinah

Besede govornikov in množična udeležba pri spominski svečanosti pred spomenikom žrtvam fašizma in nacizma zraven strelišča na Opčinah so v nedeljo, 10. t.m., ponovno poudarile dolgoletno zahtevo, naj se kraj mučeništva petih obsojencev II. tržaškega procesa leta 1941 na samem openskem strelišču in 104 talcev in borcev, ki so bili ustreljeni v neposredni bližini v letih 1944 in 1945, končno spremeni v park spomina in miru.

V ta namen so prireditelji pripravili na tisoče razglednic, na katerih je natisnjena ta zahteva, posamezniki in organizacije pa naj jih izpopolnijo s svojimi osebnimi podatki in odpošljejo najvišjemu čuvaju ustave in zakonitosti, predsedniku italijanske republike.

Kljub mrzlemu in vetrovnemu vremenu se je pred spomenikom zbrala velika množica Slovencev in Italijanov. Izmenično sta pela Tržaški Partizanski pevski zbor Pinko Tomažič in združena moški in ženski zbor »Tabor« z Opčin. Med petjem žalostinke so bili položeni venci, medtem ko so bili na častni straži bivši borci in taborniki.

V imenu prirediteljev — Vsedržavne zveze partizanov Italije, združenj bivših deportirancev in političnih preganjancev ter ustanov, šol in skupin, ki so poimenovalane po Pinku Tomažiču in tovariših — je svečanost vodila Nives Košuta. Ob nedavnih razpravah glede sodobnosti antifašizma je kot mlad človek poudarila, da si starih razprtij ne želi nazaj, bistvene pa ostajajo vrednote, ki so vsebina antifašizma: prizadevanje za svobodo, pravičnost, enakopravnost, bratstvo. Nato je poudarila pomen zahteve po ukinitvi sedanjega vežbališča za streljanje in preosnovno openskega strelišča in bližnje okolice v omenjeni park miru.

O tem sta govorila tudi tržaški pokrajinski tajnik Vsedržavne zveze partizanov Italije Dušan Košuta in vsedržavni podpredsednik iste zveze Tino Casali. Ta se je vprašal, ali bi kje drugje ostala zahteva po ureditvi parka brez odziva. Ali si je možno predstavljati strelišče ali podoben objekt pri Ardeatinskih jamah ali v Marzabottu? Očitno so v Trstu razmere hudo drugačne. Casali pa je splošneje spregovoril še o spo-

dalje na 8. strani ■

Podelili so 25. nagrado »Vstajenje«

V Društvu slovenskih izobražencev v Trstu so v ponedeljek, 11. aprila, med posebno slovesnostjo podelili letošnjo nagrado »Vstajenje«. Nagrada, ki je bila ustanovljena pred 25. leti, je tokrat šla duhovniku lazaristu Francu Sodji za delo »Pisma mrtvemu bratu«. Avtor, ki že več let živi v Kanadi, je znan kot predavatelj in voditelj duhovnih vaj ter ploden duhovni pisatelj.

Profesor Martin Jevnikar je za komisijo nagrade »Vstajenje« uvodoma utemeljil nagrado in poudaril izredno globino te knjige, ki je istočasno tudi napisana v zanimivem slogu in v lepem jeziku.

V imenu Hranilnice in posojilnice na Opčinah, ki od vsega začetka mecensko pripomore k podeljevanju nagrade, je kratko pozdravil in čestital inž. Vladimir Vremec. V svojem kratkem posegu je med drugim poudaril misel o pravilnosti, da denarni zavodi skrbijo tudi za kulturno in ne le gospodarsko rast.

Nagrado samo je sprejel dr. Anton Stres,

ki je zastopal nagrajenega sobrata in predstojnika slovenskih lazaristov Pogorelca. V imenu Franca Sodje in vse družbe se je zahvalil za podeljeno nagrado in tem besedam dodal nekaj osebnih spominov na Franca Sodjo oziroma na njegovo mamo.

Organizatorji so nato poskrbeli za presenečenje. Številnemu občinstvu, ki se je zbralo v Peterlinovi dvorani, so namreč predvajali magnetofonski posnetek izjave samega nagrajenca Franca Sodje, ki se je z zbranimi mislimi zahvalil za priznanje in kratko povedal, kako je knjiga »Pisma mrtvemu bratu« nastala. Bilo je pretresljivo pričevanje človeka, ki je ta pisma z mirnim srcem pisal bratu od dneva, ko je zvedel, da je zbolel za rakom, ki je vzel tudi brata. Skromen in miren je pisal ta pisma, dočkal pa je tudi, da je ozdravel.

Globino te proze in upravičenost nagrade smo lahko spoznali iz odlomka, ki ga je prisotnim prebrala prof. Matejka Maver.

Za konec pa je knjigo »Pisma mrtvemu bratu«, ki jo je izdala Kulturna Akcija v Buenos Airesu, analiziral pisatelj Alojz Rebula. Njegove misli so prisotnim razgrnile bogati notranji duhovni svet pisatelja Sodje. Prikazal se nam je avtor, ki »noče biti pisatelj«, a prav zaradi tega piše visoko literaturo, avtor, ki je v vseh ozirih redek pojav v sodobnem slovenskem, a verjetno tudi zahodnem literarnem ustvarjanju.

Bil je torej to resnično zanimiv večer. Obžalovati je bilo le dejstvo, da so redki izvodi knjige na razpolago ob podelitvi nagrade tako hitro pošli, da si je mnogi niso mogli niti ogledati.

Pred začetkom podelitve nagrade »Vstajenje« so v prostorih Peterlinove dvorane v Ulici Donizetti 3 odprli likovno razstavo del Borisa Zuljana. Razstava bo odprta do 23. marca.

Zanimiv glasbeni večer v Bazovici

V Slomškovem domu v Bazovici je bil v nedeljo, 10. t.m., zanimiv glasbeni večer, ki ga je priredil Slomškov dom. Kot prvi je nastopil harmonikarski ansambel Synthesis 4, ki je pod vodstvom profesorja Klavdija Furlana izvedel devet skladb sodobnih skladateljev. Ansambel, ki ga sestavlja 23 harmonikašev, je že večkrat dokazal svojo muzikalčnost in uigranost. V desetih letih je ansambel Synthesis 4 imel že veliko nastopov po Italiji, Avstriji, Sloveniji in drugih krajih Jugoslavije. Večkrat se je tudi udeležil tekmovanj in do-

segel odlične uvrstitve. Naj omenimo, da je ansambel lani aprila dosegel 1. mesto na republiškem tekmovanju glasbenih šol v Dubrovniku. Tudi v Bazovici je ansambel zbudil veliko navdušenje med občinstvom. Poleg ansambla je v Slomškovem domu nastopil še bazovski otroški zbor, ki ga vodi Andrej Pegan. Kot zadnjo pesem je zborček ob spremljavi ansambla zapel Jobstovo skladbo »Primorski slavčki«, ki ji je besedilo napisal Saša Martelanc. Spremljava za harmonikarski ansambel pa je delo Marka Ozbiča.

Obisk ZSMS pri mladini Slovenske skupnosti

V soboto, 9. aprila, je delegacija Republiške konference Zveze socialistične mladine Slovenije obiskala Mladinsko sekcijo Slovenske skupnosti. Delegacijo so sestavljali predsednik RK ZSMS Tone Anderlič, sekretar za informiranje Mojmir Ocvirk in predsednik Klubov Organizacije Združenih narodov Slovenije Tomaž Glažar, ki je obenem pri RK ZSMS zadolžen za stike z zamejskimi organizacijami.

Gostje so si najprej ogledali zasebno radijsko postajo Radio Opčine in se pogovorili z nekaterimi njenimi mladimi sodelavci.

Uradni del obiska je bil na sedežu Slovenske skupnosti v Trstu. Goste je pozdravil deželni predsednik MS SSk David Slobec. V svojem pozdravu je omenil glavne dosežke dosedanjega sodelovanja med mladinskima organizacijama ter prikazal delovanje in pobude mladih v SSk. Nato je deželni tajnik MS SSk Damjan Terpin spregovoril o sedanjem političnem položaju Slovencev v Italiji, pri čemer je posebej poudaril pomen bližnjih deželnih, pokrajinskih in občinskih volitev. Terpin je seveda posebej obrazložil smisel obstoja in delovanja Slovenske skupnosti in njenih izvoljenih predstavnikov v javnih upravah dežele Furlanije - Julijske krajine.

V imenu RK ZSMS je spregovoril Tone Anderlič, ki je obrazložil današnje politično-ekonomsko stanje v Sloveniji oziroma Jugoslaviji ter kritična stališča slovenske mladine do dosedanjih načinov iskanja poti iz krize. Anderlič je izrazil zadovoljstvo nad plodnim sodelovanjem med organizacijama tako na ravni dvostranskih odnosov kot v okviru koordinacije, ki zajema mlade iz osrednje Slovenije in zamejstva.

Obisk se je nadaljeval na Radiu Trst A, kjer je mlade sprejel urednik Sergij Pahor, in na Primorskem dnevniku, kjer so se mladi sestali z odgovornim urednikom Bogom Samso. Medtem je delegacijo pozdravil deželni tajnik Slovenske skupnosti

dalje na 8. strani ■

Praznik polifonskega petja v Gorici v travniški cerkvi

Gorica je znana po svoji glasbeni in zlasti zborovski tradiciji. To se še posebej kaže v že znanih izdajah mednarodnega tekmovanja pevskih zborov Seghizzi, pa tudi v posameznih že ustaljenih pobudah organizacij, društev in zborov samih. Tudi cerkvena glasba ima svoje častno mesto v tem okviru, pa naj gre za zborovske ali orgelske koncerte. Vse to velja poudariti, ko je marsikdaj in marsikje prav ta glasba nekako izključena iz uradnih koncertnih ali sploh kulturnih programov. In ne nazadnje je to tudi žalostna posledica korenitih (čeprav na drugi strani razumljivih in pozitivnih) sprememb v sami cerkveni liturgiji z izginotjem latinskega obrednika — in s tem tudi latinske nabožne glasbe.

Prav zato je še tem bolj pozitivna in hvalevredna pobuda dveh goriških zborov, ki sta za velikonočne praznike v Gorici predstavila osemglasno latinsko polifonsko mašo »a cappella«, kar je brez dvoma za naše mesto prijetna glasbena novost. Zbora Lojze Bratuž in S. Ignazio, ki ju vodi isti dirigent, prof. Stanko Jericijo, sta tako predstavila delo »Missa octo vocum«, ki jo je uglasbil sienski glasbenik F. Bianciardi v renesančnem obdobju. Poleg vseh mašnih delov — Kyrie, Gloria, Credo, Sanctus, Benedictus in Agnus Dei — sta vmes še odpela Gallusov osemglasni motet »Haec dies« ter da Crocejevo skladbo »Regina coeli«. Zbora sta mašo odpela dvakrat, in sicer v cerkvi sv. Ignacija na Travniku na velikonočno nedeljo pri italijanski glavni maši, nato pa na belo nedeljo pri slovenski maši. Obakrat je bila velika travniška baročna cerkev do kraja napolnjena. S to polifonsko mašo bosta oba zbora gostovala v bodoče v stolnici v Sieni in v Kranju.

Rihard Wagner je v nekem svojem eseu o Palestrini zapisal naslednje misli: »Ta Palestrinova glasba, ki izhaja iz notranje kontemplacije in je skoraj verna slika notranjih sanj, izgleda kot neposredno združena z bistvom harmonije, izven časa in prostora. Zdi se kot nekako zaporedje v preoblikovanjih ene osnovne barve, ki prikazuje svoje najdelikatnejše odtenke, ne da bi pri tem mogli zaznati linearni načrt. Je

neko čisto duhovno razodetje, ki nas osvaja in v nas ustvari neizrekljivo ganotje, ker nam prinaša z neverjetno jasnostjo intimno bit religije ...«. S temi besedami nemški romantik jedrnatno označuje ustvarjalno globino rimskega polifonskega mojstra. Te misli pa gotovo tudi lepo odražajo duh in slog Bianciardijeve maše, mogočnega dela renesančne vokalne glasbe, ki tudi tu in tam kaže kake vezi na Palestrinovo umetnost (poleg recimo stilnih povezav z beneško šolo zlasti glede na večzborje). Odraža pa posebno učinkovito samo duhovno bistvo polifonije, zlasti nabožne, ki se je zgovorno zrcalila v tej osemglasni maši.

Oba goriška zbora sta delo izvedla z resno in prizadevno naštudiranostjo, ki bo v bodočih izvedbah gotovo našla še večjo oblikovalno oz. poustvarjalno moč. Zato vse priznanje najprej dirigentu samemu, ki je vnet občudovalec klasične in moderne polifonije, in pevcem obeh zborov, ki so tako tudi pokazali na sam globlji pomen sodelovanja med zbori obeh narodnosti in tako pot k širšemu humanemu in kulturnemu odnosu, ki posebej v Gorici zadobiva vedno plodnejše oblike.

Naj še dodamo, da je prav velika baročna travniška cerkev (čeprav sedaj delno obremenjena zaradi notranjih del) pomenila najlepši umetniški okvir za podobne koncertne nastope. Prav skozi tako simfonijo podobe in zvoka lahko vzraste tista primerna duhovna atmosfera, kjer se religiozno občutje in duhovno umetniško sporočilo najbolje srečata in soočata.

a b

—0—

KONČANA JE SEZONA VEČERNIH KONCERTOV

S koncertom tržaške pianistke Giuliane Gulli se je v goriškem Avditoriju 25. marca zaključila letošnja sezona večernih koncertov, ki jih je priredilo kulturno združenje »Rodolfo Lipizer« iz Gorice.

Koncert se je začel s čudovitima Schumannovima skladbama »Arabeska« in »Fantazija v C-duru« op. 17. Tržaška umetnica je s svojo neposrednostjo in muzikalnostjo naravnost prevzela občinstvo, ki je pazljivo sledilo njenemu izvajanju.

Sledila je Chopinova »Sonata« v H-molu op. 58, v katerem je še posebej izrazito občutje nočna, tako dragega poljskemu skladatelju, ki pa pri tem ni štedil na težavnih prehodih. Za vsakega izvajalca so ti prehodi prava preizkušnja virtuoznosti. Ob koncu koncerta je izven programa zaigrala še tematsko zelo lep Chopinov »Valček«.

L. Q.

—0—

Zadeva ugrabljenega kuvajtskega letala se ni še končala. V trenutku ko poročamo, stoji letalo na letališču v Alžiru. Ugrabitelji so namreč sinoči, po dolgih pogajanjih na letališču pri Larnaki na Cipru, osvobodili še 12 potnikov in dobili potrebno gorivo ter dovoljenje za vzlet. Odločilno vlogo pri nadaljnjem pogajanju bo imel palestinski voditelj Arafat.

Politična kriza na goriški občini

Na goriški občini je v teku politična kriza, ki se je formalno začela s prestopom dosedanjega socialno-demokratskega odbornika Lanfranca Zucallija v socialistično stranko. Skupno z njim je zapustil PSDI tudi načelnik svetovalske skupine A. Tacchinardi. Stranka ima zato sedaj v občinskem svetu le dva predstavnika, izmed katerih je eden v občinskem odboru.

Prof. Zucalli je ena izmed najvidnejših povojnih političnih osebnosti v Gorici. Skoraj več kot trideset let občinski svetovalec, je bil večkrat občinski odbornik in podžupan. Bil je pred leti tudi poslanec v rimskem parlamentu. Zadnja leta je bil nekaj let tudi deželni tajnik PSDI.

Ni še znano, kako se bo ta delna kriza na goriški občini poravnala. V teku so pogajanja med strankami. PSDI bo verjetno ohranil v odboru svoje edino mesto. Govori se, da bi začasno prevzel nekdanji Zucallijev resor (občinska podjetja in splošne zadeve) kak demokrščanski predstavnik. PSI pa baje zahteva mesto zase, češ da ima sedaj pet svetovalcev (od prejšnjih treh).

Med tem časom seveda ne more delovati občinski svet, ker bo prav tu na prvi seji govora o odstopu občinskega odbornika in izvolitev novega. Dokler pa se stranke ne zedinijo za izvolitev naslednika, ni možnosti za sklicanje občinskega sveta.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

»Primorska srečanja« spet pokazala posluh za našo zamejsko skupnost

»Primorska duhovščina ni začela svojega odpora proti fašizmu šele leta 1941, ampak je ves čas po prvi svetovni vojni stala v prvi vrsti v prizadevanju za ohranitev narodne zavesti primorskih Slovencev. Slovensko petje in slovenska beseda sta se po njihovi zaslugi ohranila predvsem v cerkvah. Kljub temu, da so duhovniki bili pod stalnim fizičnim in moralnim pritiskom, niso klonili. Skoraj vsaka župnija je imela svojega kaplana Martina Čedermaca. Tudi med drugo svetovno vojno so bili primorski duhovniki s svojim ljudstvom. Blažili so duhovne in telesne stiske tistega usodnega časa. Naredili so, kar je bilo v njihovih močeh, da bi se Primorska priključila Sloveniji in Jugoslaviji«.

Tako se glasi eden izmed številnih odgovorov na vprašanja, ki so bila med intervjujem zastavljena koprskemu škofu msgr. Metodu Pirihu. Intervju objavlja zadnja številka revije »Primorska srečanja«, ki ima na vidnem mestu v gosteh voditelja koprške škofije, v pogovoru z njim pa bralec zve za številne probleme, kot jih doživlja in zaznava markantna osebnost v vodstvu katoliške Cerkve na Slovenskem.

Pogled na kazalo takoj prepriča bralca, da ima tudi v tej številki »Primorskih srečanj« pred seboj veliko zanimivih tem in problemov. David

Malnič piše o gospodarskem delu Osimskih sporazumov, Igor Mušič o podružbljanju v sredstvih javnega obveščanja, Anton Prijatelj pa o problemu invalidov v sodobni slovenski in jugoslovanski družbi. Zanimiv je prispevek Inge Miklavčič-Brezigarjeve z naslovom »Goče — način življenja v vasi: etnološki pregled za potrebe prenoje«. V tej številki »Primorskih srečanj« srečujemo tudi sodelavce s Tržaškega. Pavle Merku objavlja zapis o rezijanskih pesnikih, nadaljuje pa se tudi njegova rubrika z naslovom »Primor-

ski imenoslovni prispevki«; tokrat obravnava krajevni imeni Volčji grad in Podpeč. O Pavlu Merkuju kot skladatelju pa objavlja daljši članek Ivan Silič. Pisatelj Boris Pahor je v tej številki revije prisoten z zapisom »O rižanski razsodbi in o italijansko-slovenskem sožitju v Trstu«. Zapis sega daleč v našo zgodovino, njegova projekcija pa sega do sedanjosti.

Februarska številka »Primorskih srečanj« objavlja tudi leposlovje v poeziji in prozi; pozornost pritegnejo zlasti enodejanka Dimitrija Kralja »Slepi potnik« ter poezije ameriškega univerzitetnega profesorja Geralda Parksa, ki zdaj prebiva v Trstu in čigar pesmi je prevedla Jolka Milič. Zelo zanimive so tudi zadnje strani revije, kjer najdemo v rubriki »Zapiski« številne knjižne recenzije in krajše glose z aktualno problematiko. Tudi ta številka »Primorskih srečanj« izpričuje posluh in pozornost, ki jo ima ta revija do svojih bližnjih sosedov, to je do Slovencev v Italiji.

Gostovanje SSG iz Trsta v Srbiji

Slovensko stalno gledališče iz Trsta je v soboto, 26.3., in nedeljo, 27.3., z velikim uspehom gostovalo v Beogradu in Svetozarevu, kamor je bilo povabljen za zaključek festivala Dnevi komedije. Uspeh SSG je bil resnično izjemen in v tolikšni meri, odkrito rečeno, tudi nenadejan. Nastopilo je namreč z Nušičevo »Sumljivo osebo«. Igrati Nušiča v njegovi domovini, kjer je še vedno izjemno priljubljen in so njegova dela poznana v vseh nadrobnostih in celo značilnostih posameznih uprizoritev, pred številnimi umetniki, ki so odigrali po več vlog v istem delu, pa seveda ni zavirljiva naloga. To so čutili tudi člani našega ansambla.

Očitno pa je režija Dušana Jovanoviča tako silovita in nevsakdanja, a tudi utemeljena in prepričljiva, da je po razumljivem začetnem šoku, h kateremu je, poleg jezika, nekoliko pripomogla tudi zamenjava originalnih imen, publiko kmalu osvojila, nazadnje pa povsem očarala. To je po drugi strani pripomoglo tudi k vse bolj zbrani in intenzivni igri, tako da je bil drugi večer v Svetozarevu resnično briljanten, občinstvo pa vzhričeno. Tega po celotni tedni paradi najboljših srbskih komedij in komediantov ter ob pri-

sočnosti nagajencev resnično ni bilo lahko doseči.

Beograjsko predstavo si je ogledal tudi Miroslav Belović, ki je pred desetimi leti pri nas režiral Nušičevo »Oblast« in nedavno preživel zelo dolgo in hudo bolezen. Njegova prisotnost in pohvala, ob nekaterih kritičnih pripombah na račun prvega dela in ugotavljanju izjemne režiserjeve pronicljivosti ter silovitosti interpretacije v drugem, sta bili za tržaške goste med najlepšimi priznanji. K tem je gotovo treba pripisati tudi oceno Dušana Kovačevića, avtorja pri nas videnih »Radovana Tretjega« in »Balkanskega špijona«, pravega in edinega Nušičevega naslednika, ki je na festivalu prejel nagrado za »Klavstrofobično komedijo« kot najboljši tekst. Kovačević ni zdržal, da ne bi ravnatelju Košuti prišel čestitat že med samo predstavo, ko je dvorana spet enkrat odmevala od smeha in aplavza, po koncu pa je izjavil, da se tako od srca in toliko ni nasmeljal že od svojega otroštva in da je do tega večera štel Nušiča vsaj že dve desetletji za popolnoma mrtvega avtorja. Jovanoviču in ansamblu Slovenskega stalnega gledališča pa je uspelo dokazati nasprotno.

Pomembna arheološka najdba

Skupina kanadskih arheologov je med izkopavanji v oazi Dahleh v Egiptu, na področju, kjer je stalo v helenistični dobi mesto Ismet, odkrila nekaj povezanih in popisanih lesenih tablic, za katere vlada veliko zanimanje med filologi. Neke angleški strokovnjak, ki je dobil na vpogled te tablice, je namreč med tremi daljšimi fragmenti, ki so se ohranili v puščavskem pesku, z gotovostjo določil le enega. Ta fragment naj bi bil del nekega daljšega in poznanega Izokratovega dela. Drugi odlomek je politične narave in bi ga po stilnih značilnostih smeli pripisati Aristotelu. Vsekakor gre verjetno za že poznan Aristotelov odlomek. Največje presenečenje pa bo verjetno zadnji najdeni odlomek. Strokovnjaki menijo, da gre verjetno za še nepoznano Aristotelovo delo. To bi pomenilo veliko odkritje, saj se je od velikega Aristotelovega opusa, ki šteje kakih 150 naslovov, ohranilo le 30 del. Tudi ko bi najdeni fragment bil le del že poznanega filozofskega dela, bi odkritje bilo vseeno dragoceno, saj bi šlo za najstarejši najdeni odlomek, ki bi tako zmanjšal razdaljo od originalnega teksta do najzgodnejšega najdenega prepisa. Ohranjeni zapisi so namreč skoraj vsi iz 10. stoletja.

V Franciji so pri založbi Gallimard v 16 knjigah izšla Zbrana dela filozofinje Simone Weil, ki je umrla leta 1943 v svojem 34. letu starosti. S svojim življenjem in delom je postala pojem pokončne in dosledne osebnosti, saj se je strogo držala pravila, ki si ga je sama postavila: »Zljubiti resnico nad življenjem!«.

Gre torej za pomembno založniško pobudo, ki bo gotovo vzbudila veliko zanimanja v svetu.

VENETI, TUDI PO ITALIJANSKO?

Ko je pred leti vprašanje prednikov Slovencev, ki so jih nekateri enačili s starim predrimskim in predkeltskim ljudstvom Venetov, pošteno pretresalo osrednji slovenski tisk, še ni bilo videti, da bo to vprašanje našlo svoj odmev tudi zunaj slovenskega okvira.

Nedavno pa je izšla italijanska knjiga z naslovom »I Veneti antichi — lingua e cultura«, ki sta jo napisala Giulia Fogolari in Aldo Luigi Prosdocimi. V njej obravnavata tudi ime tega ljudstva in postavljata vprašanje, ali bi lahko bilo ime Veneti tudi naziv za tkm. Indoevropejce, kakor sodijo nekateri? Ali pa bi lahko pomenilo določen narod. Posebej obravnavata tudi venetske napise iz kraja Este. Knjigo je izdala Editore Programma (via S. Eufemia 5, 35121 Padova).

Glede narodnosti Venetov oz. njih jezikovne pripadnosti pa je značilno, da pisca tokrat v italijanskem merilu prvič postavi možnost, da so bili Veneti slovanskega porekla — Potrebbe essere il caso dell'attribuzione dell'etnico a tribù

slave. Torej se tudi v italijanskih krogih že postavlja isto vprašanje, kakor ga je obdelal Matej Bor in razložil ime Veneti, kot okrajšavo za Sloveneti-Slovenci.

Značilno pa je pri tem, da so do tega prišli že pred sto leti tkm. »avtohtonisti« na podlagi jezikoslovnih raziskav, pri Slovencih zlasti D. Trstenjak, ki je preučeval slovanske besede v rarečjih, kot je benečansko (Boerio), padovansko (Cherubini) in mantovansko (Patriarchi) in jih objavljal v koledarjih Matice Slovenske 1871-76. Kasneje so vsa ta odkritja opečatili kot zgolj »domoljubna« in prevzeli stališča, ki jih je rarekovala nemškonacionalna in panslovenska ideologija, češ da so edino »znanstvena«. Preenetljivo je, da prihaja danes stari »avtohtonizem« na dan na tisti strani, ki ji ni pripisovati kakih domoljubnih namenov. Zdi se, da smo tokrat pred zanimivimi odkritji glede korenine Slovencev, ki bodo prikazala izročilo slovenskega jezika in prastare domače kulture na vasi v povsem novi luči.

Sodobno kmetijstvo

Nekaj napotkov o reji ovac

V tej rubriki bomo tokrat spregovorili o reji ovac. Ker so pri nas zime ponavadi ostre in vlažne, čez zimo ovce vhlavimo. Celoletna hlevska reja je predraga, zato ovce od pomladi do jeseni vzrejamo na paši in če nam je le mogoče, na visoko planinski in gorski paši. Tako lahko več travnika okoli domačije prihranimo za zimo. Septembra ovce z višjih pašnikov priženemo na nižje. Paša je za prežvekovalce najboljša krma, vendar je različnih kakovosti. Ovce najraje jedo trave z veliko listja in malo stebel. Najboljša je mlada paša, visoka 10 do 12 cm, ki zraste spomladi v dveh do treh tednih, poleti in jeseni pa je kvaliteta nekoliko odvisna od vlage in temperature. Na hitrejšo rast trave vpliva sončna svetloba in je zato tudi okusnejša in bolj prebavljiva. Če so temperature zelo visoke, je trava bolj vlaknasta in slabše prebavljiva. Zato je paša poleti v hladnih gorah bolj kakovostna.

Za jesensko pašo lahko pripravimo tudi strniščne posevke. Primeren je listnati ohrovt, ki mu jeseni mraz ne škoduje, in lahko pasemo do prvega večjega snega. V krajih z malo snega pa tudi pozimi in zgodaj spomladi. S tako pašo prirejo zelo pocenimo. Za dobro jesensko in prvo spomladansko pašo je primerna tudi laška ljulka. Še posebej je primerna za pašo v septembru in oktobru, kar se ujema s časom pripusta ovac. Pred pripustom ovce zdravimo zaradi notranjih zajedavcev, enako ovne, ki naj bodo testirani.

Zgodaj spomladi je ljulka spet primerena za pašo, to je čas po jagnjtvah, ko je potrebna velika mlečnost doječih ovac. Za jesensko pašo je mogoče izkoristiti tudi kornuzna strnišča ali pa liste in glave sladkorne pese, pri kateri pa velja biti previden. Pozimi ovce krmimo s spravljeno krmo, ki pa naj bo dobre kakovosti, ker to odločilno vpliva na ekonomičnost reje.

Ovce strižemo dvakrat na leto, maja in oktobra. Striženje enkrat na leto ne pride v poštev, ker se v našem podnebju volna zaradi vlage kvari. Ob ohladitvah ovac ne strižemo, ker so ostrizene občutljive na prehlad. Ovce strižemo v toplem južnem vremenu, ker je v suhem in hladnem vremenu loj trd in pust, kar otežuje striženje. Lažje je striči, če je ovcam pred striženjem vroče in se potijo, zato jih poprej zapremo v tesen nastlan prostor, da se ogrejejo. Pregledamo jim tudi parklje, katere očistimo in obrežemo vsaj dvakrat na leto. Če so ovce poleti v čredi na kamnitih pašnikih, ni kužne šepavosti. Parklje obrežemo ob vhlavljanju in spomladi pred izgonom na pašo. Na mehkih pašnikih obrežemo parklje vsaj še enkrat sredi poletja, sicer se parklji zaradi poškodb lahko zagnojijo. To je nevarno, ker lahko povzroči kužno šepavost. Za obrezovanje parkljev lahko uporabimo ostre škarje za obrezovanje drevja ter nože z dvojnim rezilom. Mehke parklje obrežemo samo z nožem, trde pa s škarjami. Obrezujemo tako, da ovce posadimo in jim pleča stisnemo med

kolena. Parklje obrežemo čimbolj na kratko. Roževinasto steno obrežemo tako, da še vedno nosi glavno težo. Če stena odstopa, jo obvezno odstranimo, da v razpoki ne bi začela gniti. Rane razkužimo z 10 odstotnim formalinom.

Dokler ne zapade sneg, naj bodo ovce na paši in jih po potrebi tam dokrmeljuje. Tiste, ki jagnjijo v hladnih nočeh, odženemo v hlev z jagnjeti vred. Ovce lahko tudi vsak večer vhlavljamo in jih zjutraj, ko mine slana, odženemo spet na pašo. V hlevu jih krmimo z dobrim senom. Ovčnjak naj bo suh in zračen. Na hud mraz so občutljiva le jagnjeta, ovce pa ne.

V ovčnjaku naj bo primerna klima in dobro je imeti možnost za strojno kidanje gnoja ter lahek transport krme v jasli. Zrak ne sme biti preveč vlažen in zatohel, ovce se veliko manj znojijo kot krave, zato zračimo prek zračnikov v stropu. Zračniki naj bodo toplotno izolirani. Svež zrak lahko dovajamo skozi reže pod stropom široko dovajamo skozi reže pod stropom, ki so široke 10 do 15 cm in se dajo zapirati, tako da ni prepiha.

Z. T.

—o—

Vojna med Iranom in Irakom postaja iz tedna v teden bolj dramatična. Medsebojno raketno obstreljevanje in raba kemičnega orožja prizadevata namreč predvsem civilno prebivalstvo.

Izdajatelj: Zadruga z o. z. »NOVI LIST« — Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157. Odgovorni urednik: dr. Drago Legiša — Tiska tiskarna Graphart Trst, ulica Rossetti 14, tel. 772151

LEV DETELA

15 | Dunajski valček za izgubljeno preteklost

Roman desetih srečanj in pričakovanj

»Da, kakor se vzame,« je rekla. »Po najinem srečanju na mostu, ki mi je na kar čudežen način povrnilo življenjske moči, nisem želela vreči puške v koruzo ... Hansa, tako je sinu ime, smo poslali na zdravljenje ... Za kratek čas si je precej opomogel ... Vendar se mi zdi, da je še vedno izredno nestanovit ... Vedno znova ga napadejo depresije ... Že dvakrat ali trikrat se je spet zatekel k mamilom ... Spet smo ga poslali na zdravljenje ... Brat Bernhard me tolaži, kolikor more ... Moja sestra pa se bolj malo zanima za moje osebne razmere ... Očetu težav s Hansom sploh nismo mogli zaupati ... Preveč bi ga prizadelo ... Rekli smo mu le, da ima slabe živce in se mora zdraviti ...«

»Koliko je vaš sin zdaj star?«

V kratkem bo izpolnil devetnajsto leto ... Sedemnajst let je moral biti star, ko je v gimnaziji kljub naši največji družinski skrbi zašel v slabo družbo. Hitro so ga zapeljali. Precej časa nisem vedela, kaj se dogaja. Čuden in nenavadno bled, tudi presuh se mi je zdel ... Menila sem, da pride to od prevelikega učenja. Današnja šola terja svoje. Veste, mislila sem, da je le živčen in neprespan zaradi številnih skrbi pred maturo ... Ah, gospod Lebič, kako sem se zmotila!«

Spet je potihlo zajokala.

»Gospa,« sem jo skušal tolažiti. »Vse bo dobro. Boste videli. Zaupajmo ... Tudi vaš sin še mora imeti kanček zdrave volje, ki ga bo spet pripeljala v boljše življenje. Vsakdo ima svojega angela varuha. Tudi vaš sin. Če boste vztrajali in se borili zanj, za to, da bo spremenil svoj odnos do družbe in predružil svoje življenje, bo vse kmalu drugače ...«

»Ja, to mi vedno znova govori tudi moj duhovniški brat. Ko bi le bilo vse to tako enostavno, kot si radi predstavljamo ... A psihiatri, psihologi in sociologi bi vam povedali svoje ... Njihove izkušnje niso najboljše kljub vedno učinkovitejšemu zdravilstvu in vedno bolj izkušeni znanosti ... Posebno pri tistih, ki jemljejo huda mamila, so tem večje težave ... In ubogi Hans se je zatekel k heroinu ...«

Spet je zajokala.

»Veste,« se je skušala umiriti. »Morda še bolj dolgo ne bi vedeli, kaj se dogaja, ko ga ne bi zalotila nekega jutra, ko se ni hotel odpraviti v šolo, češ da je bolan, z injekcijsko iglo v postelji ... Ko se mi je posvetilo, za kaj gre, sem se zgrozila ... Potem sem se spomnila, da je v zadnjem času prodal svoje motorno kolo, smuči, zbirko dragocenih znamk, magnetofon in še kaj, češ da štedi za počitniško potovanje v Anglijo ... Kako naivna sem bila, da sem mu verjela ... Denar je rabil za vse kaj drugega ... Vedno ga je imel premalo ... Začel me je moledovati, izsiljevati, besneti ... Enkrat, ko mu ga nisem mogla dati, ker ga nisem imela, me je udaril ... Pomislite, mater je udaril s pestjo,« je zajokala.

»Odpri okno,« je zahlipala, »in rekel, da se bo ubil. Da bo skočil na cesto ... Zatulil je kot zver ... Vzela sem dragocen nakit, ki sem ga še podedovala od svoje mame, in ga nesla k zlatarju ... Nato sem Hansu izročila ves denar. Niti zahvalil se mi ni. Odšel je k nekim prijateljem, kjer da je lepó. Poslušajo glasbo in sanjajo najlepše sanje, ki so možne na tem svetu ... Postal mi je grozno. Zdelo se mi je, kot da ne bom mogla naprej ... Do takrat se nisem nikomur razodela ... Sram me je bilo ... Težko mi je bilo govoriti o Hansovih zablodah ... Končno sem le odšla k bratu Bernhardu ... Tudi on je, ko sem mu sporočila našo nesrečo, kar obnemel ... Potem pa se je opogumil in mi rekel, da moramo Hansove težave razumeti kot bolezen ... Pa tudi to, da nas usoda tepe, je treba znati obrniti v dobrobit lastnega življenja, duševnega zorenja skozi trpke preizkušnje ... Rekel je, naj pomislim na bridko Jobovo usodo, ki kljub svoji

OBISK ZSMS PRI MLADINI SLOVENSKE SKUPNOSTI

■ nadaljevanje s 5. strani

Ivo Jevnikar, ki je spregovoril o delovanju stranke.

Po kosilu v Jamljah se je obisk zaključil v Gorici, kjer je delegaciji pričakal deželni predsednik SSK Marjan Terpin in gostom podrobneje orisal goriški politični položaj.

Na srečanju sta se predstavništvi domenili za nadaljnje delovanje. V načrtih je javno informacijsko srečanje v zamejstvu z uredništvom tednika Mladine in predstavništvom ZSMS.

M. B.

MNOŽIČNA SPOMINSKA PROSLAVA NA OPČINAH

■ nadaljevanje s 4. strani

ročilu antifašizma in boja za svobodo v današnjem svetovnem in državnem trenutku, pri čemer se je navezal na pogajanja za razorožitev in na moralno vprašanje ter razprave o preosnovah institucij v Italiji.

Dušan Košuta je odločno zahteval izpolnitev ustavnih obveznosti do Slovencev s sprejetjem globalnega zaščitnega zakona.

—o—

Učenci 4. in 5. razredov devinsko-nabrežinske občine so se v preteklih dneh s svojimi učitelji udeležili srečanja manjšinskih šol držav Evropske gospodarske skupnosti. Na srečanju je sodelovalo približno 600 otrok iz osmih držav.

Podelili so letošnje »Oscarje«

V zgodnjih jutranjih urah po našem času so v torek, 12. t.m., v Hollywoodu podelili letošnje filmske nagrade »Oscar«. Zmagoslavje je žel film ameriške proizvodnje italijanskega režiserja Bertoluccija »Poslednji cesar«, ki je prejel vseh devet Oscarjev, za katere je bil predlagan. Nagrade je prejel za najboljši film, najboljšo režijo, za najboljšo fotografijo, za katero je bil nagrajen Italijan Vittorio Storaro, ki je bil že prejel Oscarja za fotografijo za filma »Apocalypse Now« in »Reds«. Italijan Scarfiotti je prejel Oscar za umetniško vodstvo ter Bruno Cesari in Gabriella Cristian za najboljšo montažo. Bertoluc-

ci, ki je star 48 let, je prvi Italijan, ki prejme Oscarja za režijo. Pred filmom »Poslednji cesar« sta prejela več Oscarjev le »Ben Hur« z enajstim in »West Side Story«.

Oscarja za najboljšo igralko protagonistko je prejela igralka Cher za vlogo v filmu »Moonstruck«. Za stransko vlogo v istem filmu je prejela Oscarja Olympia Dukakis. Oscarja za najboljšega igralca je prejel Michael Douglas za glavno vlogo v filmu »Wall Street«. Nagrado za najboljšega stranskega igralca je prejel Sean Connery za vlogo v filmu »Nedotakljivi«. Oscar za najboljši tuji film je prejel danski film »Babette Gaestebud«.

Priznanje prof. Martinu Jevnikarju

Univerzitetni profesor Martin Jevnikar je bil te dni deležen zasluženega priznanja za življenjsko delo v prid slovenski kulturi, pri čemer še posebej izstopa njegovo dragoceno delo pri urejanju Slovenskega primorskega biografskega leksikona. Podeljena mu je bila nagrada iz Sklada Dušana Černeta, svečana podelitev nagrade pa bo v ponedeljek, 18. aprila, ob 20.30 v Peterlinovi dvorani v Trstu, Donizettijeva 3.

Sklad Dušana Černeta je bil ustanovljen leta 1975, ob smrti znanega in zaslužnega slovenskega javnega delavca Dušana Černeta. Po statutu prejmejo nagrado posamezniki ali organizacije

Od leta 1976 so nagrade iz Sklada po vrsti prejeli: list »Dom« iz Benečije, tržaška revija »Zaliv«, Goriška Mohorjeva družba, pevski zbor Planinka iz Ukev v Kanalski dolini, Slovenska zamejska skavtska organizacija, Zveza cerkvenih pevskih zborov na Tržaškem, Trinkov koledar, Ljudski radio Gorica, zbor Fantje izpod Grmade, publikacija Izvestje, revija Mladika, Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice.

Letošnji nagrajenec pa je, kot rečeno, univerzitetni profesor Martin Jevnikar iz Trsta. Tudi uredništvo našega lista mu iskreno čestita za to lepo priznanje.

nesreči ni izgubil zaupanja v Boga ... Povezal me je z dobrim strokovnjakom, psihoterapevtom, ki bo za Hansa, kot je menil, že našel primeren način, ki ga bo ozdravil ... In to takó, da ga policija ne bo ožigosala kot kriminalca, kar bi se pri naših oblasteh lahko kaj hitro zgodilo ... Psihoterapevt je Hansa poslal v privatno kliniko z lepo lego v Dunajskem gozdu ... Sprva je Hans zelo trpel ... Bajje je razsajal in divje moledoval, naj mu vendar dovolijo uživanje heroína, ker bo drugače umrl ... Naj vendar ne bodo njegovi najbolj strašni mučitelji ... Bolje je, da ga takoj ubijejo, ustrelijo ali povozijo z avtom, kot pa puste tako trpeti ... Po kakem tednu pa se je precej umiril ... S primernimi zdravili, dobro hrano, sprehodi v lepi gozd so mu precej pomagali ... Ko sem ga obiskala, je že kar dobro izgledal ... Okrepil se je, v obraz ni bil več bled ... V sanatoriju je ostal več mesecev ... Lahko si mislite, da nas je Hansovo zdravljenje stalo kar celo premoženje ... Plačal ga je moj oče, ki je mislil, da je njegov vnuk živčno zbolel ... Prodati je moral manjši gozd na našem posestvu, ki nam je ostalo na Zgornjem Štajerskem ... Ko je Hans prišel potem domov, je sprva šlo kar dobro ... Dokler ni lepega dne obnemogel ... Ni več hotel vstati iz postelje ... Obležal je v svoji sobi in topo buljil v strop ... Potem se je odplazil v mesto ... Več dni ga ni bilo domov ... Ko je spet prišel v raztrgani obleki, z razmršenimi lasmi, bled in neprespan, sem takoj vedela, da se je znova vdal mamilom ... Dobila sem živčni zlom ... Bernhard me je peljal k zdravniku ... Več tednov sem se morala zdraviti ... Medtem je Bernhard tudi Hansa spet poslal v kliniko ...»

Obmolnila je in se zazrla skozi okno v zeleno pokrajino, skozi katero smo drveli.

»Vidite, težko življenje, kljub grofovstvu!«

Trpko se je zasmejala.

»Ko sem se vrnila z zdravljenja, je bil tudi moj sin že doma ... Sprva je bil miren in uvideven ... Že sem mislila, da bo po neljubih dogodkih, ki so nas skoraj uničili, pri nas spet vse lepó in prav ... Kako sem se zmotila! Tik pred maturo je Hans zapustil šolo in se popolnoma zapustil. Spal je po kletih in podstrešnih sobah pri svojih čudnih prijateljih ... Bolj mrtev kot živ je potem prišel domov in zahteval, da mu dam denar. Ko sem nje-

govo prošnjo odklonila, je pograbil dragoceno vazo iz prejšnjega stoletja in jo treščil v veliko sobno zrcalo ... Divjal je kot obsejen ... K sreči mojega dobrega očeta ni bilo doma ... Že sem hotela poklicati policijo ... Vendar sem vedela, kaj bi to pomenilo ... Zato sem sinu dala zadnje, kar sem imela ... Potem sem poklicala Bernharda in ga spet prosila za pomoč ... Ta čas se spet zdravi ... Vroče upamo, da se končno res pomiri v svoje dobro ... Ko bi lahko tako lepó živel ... Verjetno si ne predstavljate, koliko nas nesrečni otrok stane ... K sreči nismo največji reveži! Razumem, da so ti v takem primeru velikokrat popolnoma izgubljeni ... Izročeni na milost in nemilost v roke policije in države ... In ta pozna le trdo roko, tako da se včasih zgodi najhujše! Brat me ves čas tolaži in mi pravi, da ne smem izgubiti poguma. Meni, da moramo vztrajati in se na ljubezniv, prizanesljiv način boriti za Hansa in njegovo življenje ... Za njegovo rešitev! ... Če bom vztrajna, se bo na vsem lepem zgodilo nekaj povsem nenavadnega, presenetljivega ... Hans bo ozdravel ... Ali ima prav? Je sploh dovolj realen. Tak menih, knjižni molj, ki spada bolj v knjižnice in k cesarskim grobnicam, kot v življenje ... Ali ste že bili na Dunaju pri kapucinih? Obiščite ob priložnosti tudi Bernharda! Spoznali boste zelo nenavadne in zanimive stvari, srečali se boste s častitljivo večstoletno zgodovino krščanstva, Avstrije in Evrope!«

Spet je obmolnila. Vlak je medtem že drdral skozi industrijska predmestja velikega Dunaja, ki se kot velika čreva orjaške predpotopne živali vlečejo več deset kilometrov v pokrajino.

»Ah, gospod Lebič,« je spet spregovorila Ana Marija, in bilo mi je hudo, da ji nisem znal prav pomagati. »Povedala sem vam vse to, ker vas nimam le za znanca iz mojega davnega lepega rojstnega kraja, temveč menim, da ste moj prijatelj ... Saj vam nisem v trenutku šibkosti povedala preveč? Kajne? Saj ste moj prijatelj, kot ste mi sami zatrdili?« je spet vprašujoče dodala:

* Samostan, v katerem so pokopani avstrijski cesarji.

(Dalje)